

## Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1936 kl. 12 m.

*Memorial med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande andra lagutskottets utlåtande nr 58 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förenings- och förhandlingsrätt samt i samband därmed väckta motioner m. m.*

Genom proposition, nr 240, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till 1) lag om förenings- och förhandlingsrätt; 2) lag om ändrad lydelse av 3, 6 och 11 §§ lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister; samt 3) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol.

I avgivet utlåtande, nr 58, över propositionen samt i samband därmed väckta motioner m. m. har utskottet, såvitt nu är i fråga, hemställt,

*dels*, under A, att riksdagen, i anledning av propositionen samt motionerna I: 428 yrkandet I, I: 429, I: 430, II: 820 yrkandet I, II: 823, II: 824 och II: 827, med förklarande att de i propositionen framlagda lagförslagen icke kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga av utskottet i dess berörda utlåtande framlagda förslag till 1) lag om förhandlingsrätt; 2) lag om ändrad lydelse av 1, 6 och 11 §§ lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister; samt 3) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol;

*dels*, under D, att riksdagen, i anledning av motionerna I: 431 och II: 825, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i frågan om lagfästade av förhandlingsrätten för sådana kategorier av arbetstagare, vilka anställas i allmän tjänst genom privaträttsliga arbetsavtal samt om framläggande för riksdagen av de förslag, vartill utredningen kan föranleda;

*dels ock*, under E, att motionerna I: 431 och II: 825, i den mån de icke blivit besvarade genom vad utskottet under D hemställt, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

I en vid utskottets utlåtande fogad reservation av herr Sigfrid Hansson jämte sex andra ledamöter har hemställts, så vitt nu är i fråga, *dels*, under A, att riksdagen med förklarande, att propositionen ej kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga vid reservationen fogade förslag till 1) lag om förenings- och förhandlingsrätt, som med undantag för 4 och 8 §§ överensstämde med det i propositionen framlagda förslaget till lag om förenings- och förhandlingsrätt, ävensom till 2) lag om ändrad lydelse av 3, 6 och 11 §§ lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister och 3)

lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol, vilka sistnämnda två lagförslag hade samma lydelse som motsvarande lagförslag i propositionen, *dels ock*, under D och E, att motionerna I: 431 och II: 825 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava vid behandling av utskottets ifrågavarande utlåtande kamrarna stannat i olika beslut.

Första kammaren har bifallit utskottets hemställan.

Andra kammaren har, såvitt nu är i fråga, fattat följande beslut:

#### *Punkten A.*

Kammaren godkände Kungl. Maj:ts under denna punkt upptagna förslag till *lag om förenings- och förhandlingsrätt*, dock att åt 4 och 8 §§ gavs den lydelse, som föreslagits i den av herr Sigfrid Hansson m. fl. avgivna, vid utlåtandet fogade reservationen.

Därjämte godkände kammaren de stadganden, som i utskottets motsvarande lagförslag angivits såsom 8—29 §§.

Utskottets förslag till *lag om ändrad lydelse av 1, 6 och 11 §§ lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister* godkändes, dock att åt 6 § gavs den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen.

Utskottets förslag till *lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol* godkändes.

Utskottets hemställan i punkten A förklarades vara besvarad genom kammarens beslut i fråga om lagförslagen.

#### *Punkterna D och E.*

Kammaren biföll vad i den av herr Sigfrid Hansson m. fl. avgivna reservationen föreslagits under motsvarande punkter.

*Utskottet.*

Sammanjämkning av kamrarnas skiljaktiga beslut synes utskottet lämpligen kunna ske sålunda, att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, antaga av utskottet nedan framlagda lagförslag ävensom beträffande motionerna I: 431 och II: 825 göra den hemställan, som utskottet nedan föreslår.

I fråga om den av utskottet föreslagna lydelsen av lag om förenings- och förhandlingsrätt får utskottet beträffande tolkningen av begreppet »arbetsledare» i 3 § sista stycket erinra om den utredning angående innebörden av begreppet »arbetsledare eller annan i förtroendeställning», som intagits å sid. 75—76 i utskottets utlåtande nr 29/1935. Vad angår 8 § vill utskottet uttala, att rätten att genom anmälan hos socialstyrelsen påkalla tillämpning av 3 kapitlet i lagen givetvis tillkommer förutom huvudorganisation jämväl en självständig organisation, som ej har underavdelningar, ävensom sådan självständig organisation, som uppträder vid sidan av huvudorganisation inom samma arbetsområde.

Med anledning av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

*dels* att kamrarna, med frånträdande av sina förut fattade beslut, måtte antaga följande förslag till

(Första kammarens  
beslut.)(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

**1) Lag**  
**om förhandlingsrätt.****1) Lag**  
**om förenings- och förhandlingsrätt.**

Härigenom förordnas som följer:

**1 kapitlet. Inledande bestämmelser.****1 §.**

Denna lag äger tillämpning å förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare i enskild tjänst.

**1 §.**

Denna lag äger tillämpning å förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, dock icke beträffande sådana arbetstagare i statens eller kommunernas tjänst, som äro underkastade ämbetsmannansvar.

**2 §.**

Med förening av arbetstagare förstås i denna lag förening, som består av arbetstagare och enligt stadgarna har till uppgift att tillvarataga arbetstagarnas intressen rörande anställningsvillkor och förhållandet i övrigt till arbetsgivaren.

Med förening av arbetsgivare förstås en motsvarande sammanslutning å arbetsgivarsidan.

Bestämmelser i denna lag, som hava avseende å förening av arbetsgivare eller arbetstagare, skola äga motsvarande tillämpning å förening eller förbund av flera sådana föreningar (*huvudorganisation*); och skall, då fråga är om huvudorganisation, vad i denna lag sägs om medlem i förening gälla om de anslutna föreningarna, så ock om deras medlemmar.

Bestämmelser i denna lag, som hava avseende å förening av arbetsgivare eller arbetstagare, skola äga motsvarande tillämpning å förening eller förbund av flera sådana föreningar.

Bestämmelser i denna lag, som hava avseende å förening av arbetsgivare eller arbetstagare, skola äga motsvarande tillämpning å förening eller förbund av flera sådana föreningar (*huvudorganisation*); och skall, då fråga är om huvudorganisation, vad i denna lag sägs om medlem i förening gälla om de anslutna föreningarna, så ock om deras medlemmar.

**2 kapitlet. Om föreningsrätten.****3 §.**

Med föreningsrätt förstås i denna lag rätt att tillhöra sådan förening, som i 2 § sägs.

(Första kammarens  
beslut.)

3 §.

Föreningsrätten skall  
lämnas okränk.(Andra kammarens  
beslut.)

4 §.

Föreningsrätten skall lämnas okränk. Kränkning av föreningsrätten föreligger, om från arbetsgivar- eller arbetstagsidan åtgärd vidtages mot någon å andra sidan i syfte att hindra honom att inträda i eller förmå honom att utträda ur förening, så ock om åtgärd vidtages från ena sidan mot någon å andra sidan i anledning av hans verksamhet för förening eller för åstadkommande av förening. Sker kränkningen av föreningsrätten genom avtalsuppsägning eller annan dylik rättshandling eller genom bestämmelse i kollektivavtal eller annat avtal, vare rättshandlingen eller bestämmelsen ogill.

Vad i första stycket stadgas skall icke utgöra hinder för intagande av föreskrift i kollektivavtal, att arbetsledare ej må vara medlem av förening, som avser tillvaratagande av honom underställd personals intressen gentemot arbetsgivaren. Ej heller skall stadgandet äga tillämpning å åtgärd, som grundas på sådan föreskrift.

Med arbetsledare förstås den, som är anställd att såsom arbetsgivarens ställföreträdare leda, fördela och kontrollera arbete, vilket utföres av honom underställd personal och i vilket han icke annat än tillfälligtvis själv deltagar.

(Utskottets sammanjämningsförslag.)

3 §.

Föreningsrätten skall lämnas okränk. Sker kränkning av föreningsrätten genom avtalsuppsägning eller annan dylik rättshandling eller genom bestämmelse i kollektivavtal eller annat avtal, vare rättshandlingen eller bestämmelsen ogill.

Vad i första stycket stadgas skall icke utgöra hinder för intagande av föreskrift i avtal, att arbetsledare ej må vara medlem av förening, som avser tillvaratagande av honom underställd personals intressen gentemot arbetsgivaren. Ej heller skall stadgandet äga tillämpning å åtgärd, som grundas på sådan föreskrift.

(Första kammarens  
beslut.)

(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

5 §.

*Har arbetsgivare, arbetstagare eller förening gjort sig skyldig till kränkning av föreningsrätten, på sätt i 4 § sägs, gälde därav uppkommen skada.*

*Angående skadeståndsskyldigheten skall vad i 8 och 9 §§ lagen om kollektivavtal stadgas äga motsvarande tillämpning.*

6 §.

*Var, som vill fordra skadestånd enligt detta kapitel, skall anhängiggöra sin talan inom två år från avslutande av den åtgärd, varå ersättningsskyldigheten grundas. Försummas det, vare talan förlorad.*

7 §.

*Mål, som avse tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel, upptagas av arbetsdomstolen.*

**2 kapitlet. Om förhandlingsrätt.**

4 §.

Med *förhandlingsrätt* förstås i denna lag rätt att påkalla förhandling rörande reglering av anställningsvillkoren ävensom rörande förhållandet i övrigt mellan arbetsgivare och arbetstagare. Förhandlingsrätt tillkommer å ena sidan arbetsgivaren eller förening av arbetsgivare, vari han är medlem, samt å andra sidan förening av arbetstagare, vari de ifrågavarande arbetstagarna äro medlemmar.

Förhandlingsrätt för en part medför skyldighet för andra parten att träda i förhandling, Nämnda skyldighet innebär åliggande att, själv eller genom ombud, inställa sig vid förhandlingssammanträde samt att, där så erfordras,

**3 kapitlet. Om förhandlingsrätten.**

8 §.

**2 kapitlet. Om förhandlingsrätt.**

4 §.

(Första kammarens  
beslut.)

(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämk-  
ningsförslag.)

med angivande av skäl framlägga förslag till lösning av fråga, varom förhandling påkallats.

5 §.

Vill part påkalla förhandling, som avses i 4 §, göre framställning därom hos andra parten. Om denne så begär, skall framställningen ske skriftligen med angivande av den eller de frågor, om vilka förhandling påkallas. Sammanträde för förhandling skall hållas snarast möjligt; och ankommer det på parterna att utan dröjsmål överenskomma om tid och plats för sammanträdet. Om endera parten det begär, skall över förhandlingen föras protokoll, som justeras av båda parterna.

De i denna paragraf givna stadgandena skola icke lända till efterrättelse, i den mån annat följer av kollektivavtal mellan parterna.

6 §.

Om befogenhet för part, som äger förhandlingsrätt *men å vilken bestämmelserna i 3 kapitlet icke äga tillämpning*, att påkalla förlikningsmans medverkan stadgas i lagen om medling i arbetstvister.

7 §.

Arbetsgivare må ej vägra arbetstagare skälig ledighet för deltagande i förhandling om fråga, vari han är utsedd att vara representant för sin förening.

9 §.

Vill part påkalla förhandling, som avses i 8 §, göre framställning därom hos andra parten. Om denne så begär, skall framställningen ske skriftligen med angivande av den eller de frågor, om vilka förhandling påkallas. Sammanträde för förhandling skall hållas snarast möjligt; och ankommer det på parterna att utan dröjsmål överenskomma om tid och plats för sammanträdet. Om endera parten det begär, skall över förhandlingen föras protokoll, som justeras av båda parterna.

10 §.

Om befogenhet för part, som äger förhandlingsrätt, att påkalla förlikningsmans medverkan stadgas i lagen om medling i arbetstvister.

11 §.

5 §.

Vill part påkalla förhandling, som avses i 4 §, göre framställning därom hos andra parten. Om denne så begär, skall framställningen ske skriftligen med angivande av den eller de frågor, om vilka förhandling påkallas. Sammanträde för förhandling skall hållas snarast möjligt; och ankommer det på parterna att utan dröjsmål överenskomma om tid och plats för sammanträdet. Om endera parten det begär, skall över förhandlingen föras protokoll, som justeras av båda parterna.

6 §.

Om befogenhet för part, som äger förhandlingsrätt *men å vilken bestämmelserna i 3 kapitlet icke äga tillämpning*, att påkalla förlikningsmans medverkan stadgas i lagen om medling i arbetstvister.

7 §.

(Första kammarens  
beslut.)

(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

### 3 kapitlet. Om förhandlingsrätts utövande i visst fall.

#### 8 §.

Huvudorganisation av arbetstagare äger genom anmälan hos socialstyrelsen påkalla detta kapitel tillämpning. Dylik anmälan skall göras av organisationens styrelse och innefatta förklaring, att organisationen underkastar sig i 16 § angiven fredsförpliktelse.

Vid anmälan skola fogas:

- 1) organisationens stadgar;
- 2) uppgift å de personer, som hava säte i organisationens styrelse eller som eljest äga företräda organisationen, ävensom å deras adresser; samt
- 3) bestyrkt avskrift av protokoll vid sammanträde med organisationen, utvisande, att stadgarna blivit antagna, ävensom av dylikt protokoll eller annan handling, varav framgår, att styrelse blivit utsedd.

Sker ändring i organisationens stadgar eller i förhållande, som under 2) sägs, vare organisationen pliktig att omedelbart göra anmälan härom hos socialstyrelsen.

#### 9 §.

Å huvudorganisation, som gjort anmälan enligt 8 §, jämte till sådan organisation anslutna underföreningar skola bestämmelserna i detta kapitel äga tillämpning från och med ingången av fjärde kalendermånaden efter den, då anmälan gjordes, och intill dess ett år förflutit efter det huvudorganisationen hos socialstyrelsen förklarat sig återtaga sin anmälan; dock att förklaring om återtagande icke får ske förrän två år efter anmälan.

Äro bestämmelserna i detta kapitel tillämpliga å förening av arbetstagare och har dessas arbetsgivare erhållit kännedom därom, skola samma bestämmelser gälla för arbetsgivarparten i förhållande till föreningen och dess medlemmar.

#### 10 §.

Kan enighet i viss förhandlingsfråga icke uppnås vid förhandling enligt 2 kapitlet, skall socialstyrelsen utse opartisk ordförande att leda förhandlingen på begäran av huvudorganisation för part, å vilken bestämmelserna i detta kapitel jämlikt 9 § äga tillämpning, så ock under enahanda förutsättning på begäran av oorganiserad arbetsgivarpart.

Styrelsen må dock vägra att utse sådan ordförande:

- 1) därest sökanden icke gjort vad på honom ankommer för frågans lösning vid förhandling enligt 2 kapitlet;
- 2) därest sökanden är förening av arbetstagare och icke omfattar minst hälften av de av frågan berörda arbetstagarna;
- 3) därest sökanden är förening, som icke står öppen för alla inom den eller de grupper, vilkas intressen föreningen åsyftar att tillvarata; samt

(Första kammarens  
beslut.)

(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

4) därest sökanden är förening av arbetstagare och icke äger minst trehundra medlemmar.

Över socialstyrelsens beslut i fråga, som avses i denna paragraf, må klagan ej föras.

#### 11 §.

Finner socialstyrelsen fråga, för vars behandling utseende av opartisk ordförande påkallas, vara av synnerlig vikt eller särskilt invecklad beskaffenhet, må styrelsen i stället för en ordförande utse en kommission av tre personer; och skall i sådant fall vad här nedan stadgas om opartisk ordförande gälla kommissionen.

#### 12 §.

Ledes förhandling av opartisk ordförande, åligger det parterna att sammankomma på hans kallelse. Part, som visar sig ha instämt förhandlingsfrågan till domstol, vare dock fritagen från skyldighet att delta i förhandlingen.

På ordförandens anmaning skall vardera parten med angivande av skäl framlägga förslag till förhandlingsfrågans lösning.

Det bör vara parterna angeläget att, i den mån sådant erfordras för att bereda ordföranden tillförlitlig grund för förhandlingsfrågans bedömning, på anhållan av ordföranden giva honom del av räkenskaper och andra handlingar samt meddela statistiska och andra uppgifter, varöver parterna förfoga, ävensom hålla vederbörande arbetsplatser för ordföranden tillgängliga; part likväl obetaget att, i den omfattning han finner nödigt, göra förbehåll, att vad ordföranden på sådant sätt erfar ej må av denne yppas.

Över förhandlingen skall föras protokoll, som justeras av båda parterna.

#### 13 §.

Kunna parternas vid förhandling inför opartisk ordförande avgivna förslag icke sammanjämkas, må ordföranden uppmana parterna att lämna en eller flera personer uppdrag att såsom skiljemän avgöra förhandlingsfrågan med utfästelse, att parterna skola ställa sig avgörandet till efterrättelse.

I händelse ordförandens uppmaning i sistnämnda syfte icke efterkommes av parterna, skall ordföranden, därest han icke finner frågan vara av beskaffenhet att höra under domstol, på begäran av endera parten hos socialstyrelsen hemställa om utseende av skiljenämnd för avgivande av förslag till förhandlingsfrågans lösning.

Ej må ordföranden själv åtaga sig skiljemannauppdrag i förhandlingsfråga rörande arbetsförhållande.

#### 14 §.

Har socialstyrelsen mottagit sådan hemställan om utseende av skiljenämnd, som i 13 § sägs, skall styrelsen till ledamöter av nämnden utse minst tre opartiska personer. Över styrelsens val av ledamöter må klagan ej föras.

(Första kammarens  
beslut.)

(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämk-  
ningsförslag.)

Den jämlikt 10 § utsedde opartiske ordföranden eller, där jämlikt 11 § en kommission utsetts, dess ordförande vare föredragande inför nämnden.

Nämnden skall på grundval av det protokoll, som i 12 § omnämnes, och de upplysningar, som föredraganden kunnat inhämta, avgiva förslag till förhandlingsfrågans lösning. Finner sig nämnden för frågans bedömande vara i behov av ytterligare upplysningar, må nämnden infordra sådana från parterna.

Har part under förhandlingen gjort förbehåll, som i 12 § sägs, gälle detta förbehåll även för nämnden; part vare ock obetaget att göra sådant förbehåll i fråga om upplysningar, som nämnden enligt denna paragrafs tredje stycke äger infordra.

Vid avgivandet av förslag till förhandlingsfrågans lösning skall nämnden tillika förelägga parterna att senast å viss dag avgiva svar på förslaget. Vägrar någondera parten att antaga nämndens förslag, äge nämnden på begäran av part avgöra, huruvida förslaget må offentliggöras; dock att nämnden icke utan särskilda skäl må förvägra part, som godkänt förslaget, att offentliggöra detsamma.

#### 15 §.

Sedan av socialstyrelsen utsedd opartisk ordförande slutfört sitt uppdrag, skall han inom en månad därefter insända berättelse över förhandlingen till styrelsen. Har skiljenämnd utsetts enligt 14 §, skall berättelsen jämväl innehålla nämndens förslag till förhandlingsfrågans lösning, därest nämnden icke funnit, att förslaget icke må offentliggöras, samt parternas svar å förslaget.

#### 16 §.

Under tid och förutsättningar, som angivas i 9 §, må stridsåtgärd icke vidtagas från någondera sidan. Denna fredsförpliktelse skall, så vitt viss förhandlingsfråga rör, upphöra att gälla, om enligt 14 § tredje stycket avgivet förslag till frågans lösning icke blivit antaget av båda parterna inom den av skiljenämnden för besvarande av förslaget fastställda tiden samt endera parten inom en månad därefter underrättat såväl andra parten som socialstyrelsen, att han ämnar anlita stridsåtgärd.

Innan stridsåtgärd vidtages skall, därest giltigt hinder icke möter, underrättelse om åtgärden lämnas motsidan ävensom socialstyrelsen sist å sjunde dagen före den dag, då åtgärden skall taga sin början. Underrättelsen skall innehålla redogörelse för anledningen till åtgärden.

#### 17 §.

Har part efter ty i 16 § sägs tillkännagivit sin avsikt att anlita stridsåtgärd, må socialstyrelsen uppdraga åt den jämlikt 10 § utsedde opartiske ordföranden att under tid, som angives i 9 §, med uppmärksamhet följa

(Första kammarens  
beslut.)(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

tvisten samt, om ändrade förhållanden därtill föranleda, inbjuda parterna till nya förhandlingar.

## 18 §.

Angående ersättning till opartisk ordförande, ledamot av sådan kommission, som i 11 § sägs, och ledamot av sådan skiljenämnd, som i 14 § sägs, gälle vad Konungen därom stadgar.

## 19 §.

Hos socialstyrelsen skall föras register för inskrivning av de uppgifter, vilka enligt 8, 9 och 16 §§ lämnas styrelsen. I registret skola jämväl införas styrelsens beslut i frågor, som avses i detta kapitel.

Hava vid anmälan icke iakttagits de föreskrifter, som finnas för varje särskilt fall meddelade, eller prövas förenings stadgar eller beslut, som anmälas, icke hava tillkommit i föreskriven ordning eller ej stå i överensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning eller vara till sin avfattning i något viktigare hänseende otydliga eller vilseledande, skall styrelsen vägra att mottaga anmälan. Om beslut, varigenom anmälan mottagande vägras, skall skriftlig underrättelse ofördröjligen överlämnas eller med allmänna posten försändas till någon, vilken äger företräda den anmälände.

**4 kapitlet. Om påföljd för överträdelse av denna lag.**

## 20 §.

Envar, som vidtagit *stridsåtgärd*, vilken enligt 16 § första stycket ej må äga rum, vare skyldig ersätta skada, som av förfarandet kommit.

## 20 §.

Envar, som vidtagit *åtgärd*, vilken enligt 3 § eller 16 § första stycket ej må äga rum, vare skyldig ersätta skada, som av förfarandet kommit.

## 21 §.

Där de, som äga företräda förening, varom i 2 § sägs, å föreningens vägnar behörigen besluta *stridsåtgärd*, vilken enligt 16 § första stycket ej må äga rum, vare föreningen pliktig ersätta skada, som kommer av åtgärden.

## 21 §.

Där de, som äga företräda förening, varom i 2 § sägs, å föreningens vägnar behörigen besluta *åtgärd*, vilken enligt 3 § eller 16 § första stycket ej må äga rum, vare föreningen pliktig ersätta skada, som kommit av åtgärden.

## 22 §.

Har medlem i förening, varom i 2 § sägs, gjort sig skyldig till sådant förfarande, som avses i 20 §, och faller åtgärden inom föreningens verksamhetsområde, vare föreningen, när den erhåller kännedom om medlemmens

*(Första kammarens  
beslut.)**(Andra kammarens  
beslut.)**(Utskottets sammanjämkningsförslag.)*

handlingssätt, pliktig att, där så ske kan, hindra honom från fortsättande av det olovliga förfarandet och förebygga skada av detsamma. För sådant ändamål äge föreningen mot medlem tillämpa varje påföljd, vilken enligt stadgarna kan inträda på grund av åsidosättande av förpliktelse, som åligger medlem. Föreningen må jämväl, oavsett vad stadgarna innehålla, utesluta medlem för en tid av intill ett år.

Åsidosätter föreningen vad i denna paragraf stadgas, vare föreningen skyldig ersätta därav uppkommen skada.

### 23 §.

Under skadestånd skall inbegripas jämväl ersättning för personligt lidande samt för intrång i den kränktes intresse av att ostört bedriva sin verksamhet.

Om det med hänsyn till den skadevållandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande i avseende å tvisten, skadans storlek i jämförelse med den skadevållandes tillgångar eller till omständigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas. Fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet må ock äga rum.

### 24 §.

Ålägges skadeståndsskyldighet flera, skall den fördelas mellan dem efter den större eller mindre skuld, som prövas ligga envar till last. Föres, sedan skadeståndsskyldighet ålagts någon, av den skadelidande talan mot annan, må i den mån det finnes skäligt denne förpliktas att gemensamt med den förre, en för båda och båda för en, gälda skadestånd.

### 25 §.

Var, som vill fordra skadestånd enligt denna lag, skall dels inom två månader från det han erhållit kännedom om skadan samt om den, mot vilken talan skall föras, underrätta honom om sitt anspråk, dels ock inom två år från avslutande av den åtgärd, varå ersättningsskyldigheten grundas, anhängiggöra sin talan. Försummas det, vare talan förlorad.

### 26 §.

Försummar part att hörsamma kallelse eller anmaning enligt 12 § första och andra styckena, må ordföranden på hemställan av andra parten anmäla försummelsen hos arbetsdomstolen; och äge arbetsdomstolen att genom vite tillhålla parten att fullgöra sitt åliggande ävensom på anmälan av ordföranden utdöma vitet. Sådant vite skall tillfalla kronan och, om tillgång till dess gäldande saknas, förvandlas enligt allmän strafflag.

### 27 §.

Försummar part att lämna sådana upplysningar, som skiljenämnd enligt 14 § tredje stycket infordrat, må nämnden anmäla försummelsen hos arbets-

(Första kammarens  
beslut.)

(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

domstolen. Vid sådan anmälan äge vad som i 26 § stadgas om föreläggande och utdömande av vite motsvarande tillämpning.

### 28 §.

Förseelse mot bestämmelserna i 16 § andra stycket straffes med böter, högst 300 kronor. Ådömda böter tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

## 5 kapitlet. Om rättegång.

### 29 §.

Mål, som avse tillämpningen av denna lag, upptagas och avgöras av arbetsdomstolen; dock att åtal för förseelse mot bestämmelserna i 16 § andra stycket anhängiggöres vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1937.

## 2) L a g

### om ändrad lydelse av 1, 6 och 11 §§ lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister.

Härigenom förordnas, att 1, 6 och 11 §§ lagen den 28 maj 1920 om medling i arbetstvister skola erhålla följande ändrade lydelse:

#### 1 §.

För vart och ett av de distrikt, i vilka riket för sådant ändamål av Konungen indelas, förordnar Konungen en förlikningsman med uppgift att, på sätt nedan sägs, medla i tvister mellan arbetsgivare och arbetare; dock att denna lag icke gäller i fråga om arbetsgivare och arbetare, å vilka bestämmelserna i 3 kapitlet lagen om förhandlingsrätt äga tillämpning

#### 1 §.

För vart och ett av de distrikt, i vilka riket för sådant ändamål av Konungen indelas, förordnar Konungen en förlikningsman med uppgift att, på sätt nedan sägs, medla i tvister mellan arbetsgivare och arbetare; dock att denna lag icke gäller i fråga om arbetsgivare och arbetare, å vilka bestämmelserna i 3 kapitlet lagen om förenings- och förhandlingsrätt äga tillämpning.

Därest så — — — — — särskild förlikningsman.

(Första kammarens  
beslut.)

6 §.

De förhandlingar — — — — —  
Försummar vid förhandling, som anordnats av förlikningsman, någon av de tvistande parterna att fullgöra vad enligt 4 § andra stycket lagen om förhandlingsrätt åligger honom, må förlikningsmannen på hemställan av andra parten anmäla försummelsen hos arbetsdomstolen; och äge arbetsdomstolen genom vite tillhålla parten att fullgöra sitt åliggande ävensom på anmälan av förlikningsmannen utdöma vitet. Sådant vite skall tillfalla kronan och, om tillgång till dess gäldande saknas, förvandlas enligt allmän strafflag.

(Andra kammarens  
beslut.)

6 §.

Försummar vid förhandling, som anordnats av förlikningsman, någon av de tvistande parterna att fullgöra vad enligt 8 § andra stycket lagen om förenings- och förhandlingsrätt åligger honom, må förlikningsmannen på hemställan av andra parten anmäla försummelsen hos arbetsdomstolen; och äge arbetsdomstolen genom vite tillhålla parten att fullgöra sitt åliggande ävensom på anmälan av förlikningsmannen utdöma vitet. Sådant vite skall tillfalla kronan och, om tillgång till dess gäldande saknas, förvandlas enligt allmän strafflag.

(Utskottets sammanjäkningsförslag.)

6 §.

synas lämpliga.  
Försummar vid förhandling, som anordnats av förlikningsman, någon av de tvistande parterna att fullgöra vad enligt 4 § andra stycket lagen om förenings- och förhandlingsrätt åligger honom, må förlikningsmannen på hemställan av andra parten anmäla försummelsen hos arbetsdomstolen; och äge arbetsdomstolen genom vite tillhålla parten att fullgöra sitt åliggande ävensom på anmälan av förlikningsmannen utdöma vitet. Sådant vite skall tillfalla kronan och, om tillgång till dess gäldande saknas, förvandlas enligt allmän strafflag.

## 11 §.

Berör utbruten — — — — — annan person.

Där förlikningsman finner påkallat, att särskild person förordnas att leda förhandling, som i 3 § andra stycket sägs, har förlikningsmannen att därom göra framställning hos socialstyrelsen, som, ifall skäl därtill äro, hos Konungen anhåller om meddelande av dylikt förordnande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1937.

(Första kammarens  
beslut.)(Andra kammarens  
beslut.)

(Utskottets sammanjämkningsförslag.)

**3) Lag****om ändrad lydelse av 1 § lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol.**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 22 juni 1928 om arbetsdomstol skall erhålla följande ändrade lydelse:

**1 §.**

För upptagande ————— i Stockholm.

Om skyldighet för arbetsdomstolen att i vissa fall upptaga och avgöra andra mål än i första stycket sägs är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1937.

*dels* ock att första kammaren, med frånträdande av förut fattade beslut beträffande punkterna D. och E., måtte biträda andra kammarens beslut, att motionerna I: 431 och II: 825 icke skola föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 juni 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar K. G. Westman, Sigfrid Hansson, Gustaf Tamm, Sam Larsson, Norman och John Gustavson;

från andra kammaren: herrar Österström, Hage, Johanson i Hallagården, Olovson i Västerås, Pettersson i Hällbacken, Sandström i Sollefteå, Hassler och Hermansson.